

EXPRES

WIECZORNY ILUSTROWANY.

ROK V. | ŁÓDŹ, PONIEDZIAŁEK, 3-GO PAŹDZ. 1927 R. | CENA NUMERU 20 GROSZY. | NR. 274

Autorzy „Prawdy o gen. Zagórskim“ aresztowani we Lwowie. Członkowie „Obwiespolu“ i studenci — fabrykantami anonimowego paszkwilu.

Lwów, 3 października.

Od czasu, gdy w „Dzienniku i Lwowskim“ pojawiła się wiadomość o zamierzeniach młodzieży zgrupowanej przy Obwiespolu, która postanowiła przejść do akcji terrorystycznej — wspólni pracownicy tego pisma zaczęli otrzymywać listy z pogróżkami.

Wobec tego poczęto śledzić wybitniejszych działaczy młodzieży lwowskiej. Wyniki śledztwa doprowadziły do sensacyjnego wyniku.

Ustalono, że niejaki Gałazka, student politechniki lwowskiej, razem z grupą kolegów swoich stałe w jednym i tych samych godzinach wchodzi do kamienicy, gdzie mieści się „Słowo Polskie“, przyczem ludzie ci wychodzą zawsze wynosili ze sobą jakieś paczki większych rozmiarów.

To nasunęło przypuszczenie, że owi młodzi ludzie prowadzą jakąś robotę konspiracyjną.

Wczoraj rano zauważono, że Gałazka razem z towarzyszem wyniósł z gmachu „Słowa Polskiego“ szapirografa oraz kilka paczek, „transport“ ten zanieśli do mieszkania znanego lidera obwiespolu dr. Jana Arnolda. Po chwili całe towarzystwo wraz z pakunkami znalazło się na ulicy. Młodzi ludzie skierowali swe kroki na ul. Zimorowicza nr 5 do mieszkania p. Janiny Podlewskiej, gdzie się dłużej zatrzymali.

Przeprowadzona rewizja ustaliła na stole znajdował się szapirograf przygotowany do druku z tekstem paszkwilu w sprawie gen. Zagórskiego.

Obok leżała paczka kopert adresowanych do dowódców wszystkich pułków, korpusów i dywizji. Między kopertami znajdowała się koperta adresowana do marsz. Piłsudskiego. Koperty były

różnych rozmiarów, adresowane różnymi charakterami pisma.

W związku z tem aresztowano na miejscu Janinę Podlewską, jej szwagra Podlewskiego, niejakiego Moroza i studentów techniki: Gałazkę, Krejsznera, Pszone, Turowskiego oraz ukraińca Holobiwicza, aresztowanego w 1921 r. w związku z zamachem na Marsz. Piłsudskiego przez Fedaka.

Dalsze aresztowania i dochodzenia w toku.

W Miejskiej Galerji Sztuki, mieszczącej się w parku Sienkiewicza, wykryte zostały nadużycia.

Nadużycia w Miejskiej Galerji Sztuki. Nieuczciwy inkasent założył lotną kasę, która sprzedawała bilety po... wyższej cenie.

Łódź, 3 października.

W Miejskiej Galerji Sztuki, mieszczącej się w parku Sienkiewicza, wykryte zostały nadużycia.

Od pewnego czasu dyrekcja Galerji obserwowała dziwne zjawisko, którego nie mogła sobie wytłumaczyć. Przy dużej frekwencji publiczności, w kasie były pusty.

Okazało się że publiczność, odwiedzająca galerję, przeważnie nie kupowała kart wstępu w kasie, lecz posiadała już bilety, w które się wcześniej zaopatrywała u nieznanego konkurenta kasjera.

Ponieważ nikt nie był upoważniony do przedsprzedaży biletów cała ta sprawa wydała się dyrekcji mocno podejrzana.

Wdrożono dochodzenie, które przyniosło konkretne wyniki.

Ustalono, że inkasent Galerji, Antoni Michalski, zamieszkały przy ulicy Cymmera 8, dyskretnie zaopatruje publiczność w bilety na terenie parku Sienkiewicza. Osobnik ten zaopatrywał się bowiem w książeczkę z biletami, podwyższył dość znacznie ceny, które wydały mu się zbyt niskie i rozpoczął na własną rękę sprzedaż kart wstępu.

Proceder ten był bardzo opłacalny, gdyż niesumienny inkasent w ciągu krótkiego czasu, zarobił kilkaset złotych.

Dyrekcja galerji, stwierdziwszy małwersację, zawiadomiła o swem odkryciu władzę doszczętnie.

Michalski po przesłuchaniu w urzędzie śledczym został przesłany do dyspozycji władz sądowych.

W dniu 27 ub. m. mieszkańcy pobliskich Jarantowic byli świadkami mroźnej krew w zylach zbrodni, popełnionej u gospodarza Staronia.

Staroń dorobił się w Ameryce majątku i osiedlił się na Pomorzu.

Bezustannie kłótnie i niespaki z dziećmi były na porządku dziennym i za trwały życie w pocie czoła pracującym rodzicom.

Przebieg tragedji rodzinnej u Staronów był następujący:

Po gwałtownej sprzeczce Staronia z 30-letnim synem Michałem, przyszło między nimi do krwawej bójkii, w toku której syn w okrutny sposób poranił swego ojca, a następnie najspokojniej poszedł do mieszkania po rewolwer, i wróciwszy na podwórko, dał kilka strzałów do ojca, kładąc go trupem.

Po dokonaniu tej zbrodni, wrócił do mieszkania podpalił dom, poczem w oblęczeniu w bólach wijącego się ojca strzelił kilkakrotnie do siebie, raniąc się ciężko.

Zaalarmowani sąsiedzi sprowadzili natychmiast lekarza.

W międzyczasie przybyła też straż ogniwa, która ograniczyła się do zlokalizowania pożaru; dom i stajnia z dobudówką spłonęły doszczętnie.

Staroń pochodzi z b. Kongresówki, gdzie po powrocie z Ameryki zakupił pod Sandomierzem małą posiadłość dla syna i córki, podczas gdy sam osiadł w Jarantowicach, zabierając z sobą wyrodnego Michała i 18-letniego Juliana.

Michał który zawsze odznaczał się okrucieństwem wobec swego ojca, niedawno zasądzony został na trzy miesiące więzienia za niemilosierne pobicie starca.

Heine-Medina w Polsce! Piewsze trzy wypadki paraliżu dziecięcego.

Łwów, 3 października.

Z Sokolego donoszą, że w wiosce Sukiel, odległej o 16 km. od tego miasta, zachorowało troje dzieci na paraliż

możną. Fakt ten wywołał wielki popłoch wśród miejscowej ludności, gdyż nikt nie wie jak zapobiec tej chorobie.

Człowiek niewidomy

był bezradnym świadkiem tajemniczej, potwornej zbrodni.

Czy zdoła on rozwikłać zagadkę?

Czy odnajdzie morderców i stwierdzi, kto został zamordowany?

Zagadnienia te znajdą rozwiązanie w nowej fascynującej powieści „EXPRESSU“

p. t.

„Zagadka krwawej nocy“

której druk rozpoczynamy w dniu dzisiejszym.

Burmistrz skazany na 3 miesiące więzienia za aresztowanie niewinnego obywatela.

Tarnów, 3 października.

W Tarnowskich Górach odbyła się przed izbą karną rozprawa sądowa, w której jako oskarżony występował naczelnik urzędu okręgowego i burmistrz Radzionkowa, Broncel. Tę sprawę przedstawia się następująco:

W lutym br. cały szereg osób m. in. p. Paweł Trzęsioch zrobiło doniesienie na ręce p. Broncel na p. Szczepana Krupę, obywatela miejscowego, że ten podczas plebiscytu namówił brata swego do rzużenia granatu ręcznego na ówczesnego wójta p. Hensla. Granat eksplodował, jednak Henslowi nic się nie stało, natomiast brat Krupy, rzucający granat przy tym wypadku zginął.

Na skutek tego doniesienia p. Broncel kazał Szczepana Krupę aresztować i sprawę całą oddał do sądu, gdzie Krupa miał odpowiadać o przestępstwo namawiania do zbrodni.

W sądzie sprawa Krupy została umorzona, Oplerając się na tem, Krupa ze swojej strony wrócił doniesienie na p. Broncela o pozbawienie go wolności.

P. Broncelowi wytoczono postępowanie karne i w tych dniach przed izbą karną odbyła się rozprawa.

Na rozprawie p. Broncel został skazany na 3 miesiące więzienia.

Wypadek na torze. Bryczka wpadła pod lokomotywę.

Łódź, 3 października.

Na dworcu kolejowym w GałkóWKu wydarzył się wczoraj straszny wypadek.

Bryczka, na której znajdował się 45-letni robotnik kolejowy Antoni Wawrzynkowski, przejeżdżając przez tor wpadła pod manewrującą lokomotywę.

Wawrzynkowski runął na szyny, rozstrzakując sobie czaszkę.

Bryczka została połamana na drobne części. Rannego przewieziono pociągiem na stację Łódź-Fabryczna, dokąd wezwano pogotowie.

Trzy strzały w Przemysiu do pokoju kuratora lwowskiego okręgu naukowego.

Przemysł, 3 października.

Wczoraj koło godziny 3 nad ranem do pokoju nr. 4 w hotelu „City“, zajmowanego przez kuratora okręgu lwowskiego Riemera padły przez szyby 3 strzały. Jedna kula trafiła w okno, druga w ramę okienną, trzecia zaś utkwiała w murze.

Na wszczęty przez zbudzonego kuratora alarm, rozpoczęto natychmiast posęgi za sprawcą, którego przytrzymał. Był nim podchmielony oficer, który strzelał sobie na wíwat, a kule przypadkowo wpadły do pokoju kuratora.

Tragiczna śmierć poety Jerzy Braun spadł z Mni- cha i zabił się na miejscu.

Zakopane, 3 października.

W czasie wycieczki zginął w Tatrach tragiczną śmiercią znany poeta krakowski, Jerzy Braun.

Według zebranych dotychczas wiadomości, Braun spadł z Zabiego Mniacha i poniósł śmierć na miejscu. Zwłoki jego znalazło czesko-słowackie pogotowie ratunkowe i przewiozło je do pobliskiego schroniska.

Jerzy Braun zwrócił na siebie uwagę już przed kilku laty, jako jeden z wybitniejszych poetów krakowskich. Był on następnie redaktorem „Gazety Literackiej“, a w ostatnich czasach także „Kurjera Zachodniego“, wychodzącego w Sosnowcu.

Niedawno ogłosił drukiem powieść p.t. „Hotel na plaży“. On też był autorem scenariusza do filmu z r. 1863 p. t. „Huragan“. Zdjęcia do tego filmu pod osobistym kierownictwem Jerzego Brauna były dokonywane przed kilku zaledwie tygodniami także na ulicach Warszawy.

Francja wystosuje ostrą notę do Moskwy w sprawie Rakowskiego

Paryż, 2 października.

Dzisiejsze dzienniki podają, że rada ministrów poleciła Briandowi wystosować piśmienną lub też usiłą notę do Sowieców z zawiadomieniem, iż Rakowski na stanowisku ambasadora Z. S. R. R. jest osobą dla Francji niepożądaną, wobec czego Francja żąda niezwłocznego jego usunięcia i zastąpienia go przez inną osobę, a to w celu uniknięcia zerwania stosunków dyplomatycznych między Paryżem i Moskwa.

Kto do nas mówi przez radjo.

Speakerki i speaker

P. Maria Prusinkiewiczówna.

P. Regina Jurkówna.

stacji poznańskiej.

Cezary Krecy.

Stacja warszawska

Speakerka stacji warszawskiej, panna Janina Sztompkówna.

Anglomanja w Berlinie germanofobia w Anglii

W dziewięć lat po zawarciu pokoju między Anglią i Niemcami, cudzoziemiec szukający pokoju w Londynie, często spotyka się z takim oświadczeniem:

— Chętnie wynajmuję pokoje cudzoziemcom, byle nie murzynom, lub Niemcom.

Jakże inny nastrój panuje w Berlinie. Berlińczycy pławią się wprost w Angielszczyźnie. Aby być monym, trzeba holdować wzorom angielskim, czytać angielskie powieści, grać w bridge'a, palić angielskie papierosy, no i pić „Skotch whiskey”.

Młodzi wleściani berlińscy zarzucają nawet cygara dla fajki i nie rozstają się z parasolem — nieodzowną częścią garderoby Anglika.

Młodzi dyplomaci z Wilhelmstrasse marzą o przydziale do Londynu. Teatry niemieckie nigdy nie wystawiały tak wiele sztuk angielskich, jak w ostatnim roku. I sztuki te cieszą się wielkim powodzeniem.

Nie dość na tem, Berlin posiada nawet teatr angielski, gdzie niemieccy aktorzy grają w języku angielskim dla nie mieckiej publiczności.

Dawne, popularne w całym Niemczech hasło: „Gott strafe England” w opinii powszechnej zanika, pozostało ono jeszcze żywe w zakamarkach militarystów, kujących w ciszy broń odwetu.

Strejk sędziów przysięgłych.

14-tu sędziów przysięgłych w paryskim sądzie St. Nazaire rozpoczęło strejk. Oświadczyli oni, że nie wystarcza im odszkodowanie, jakie pobierają w kwocie 12 franków dziennie i że dopóki zapłata ta nie będzie podwyższona, nie zjawiają się w sali sądowej.

Dopiero po długich perswazjach i układowie, udało się prezydentowi sądu nakłonić sędziów do powrotu do ich czynności, z zapewnieniem, iż sąd uczy ni wszystko, aby uzyskać dla nich podwyżkę dziennej płacy

Dr. med. Jan Polak

choroby wewnętrzne

przyjmuje od 4—6.

Andrzeja 43, tel. 64-21.

Tortury społecznej kobiety. Tragedje trzech znanych niewiast, które chciały na gwałt zeszcupleć. Są one teraz poważnie chore.

Trzy kobiety o znanych w Ameryce nazwiskach zrujnowały sobie zupełnie organizm, dzięki nadmiernym wysiłkom w kierunku uzyskania chłopcęcej figury za wszelką cenę. Temi trzema kobietami są: Anna Fitzin, znana śpiewaczka z opery w Chicago, gwiazda filmowa, Estella Taylor, żona boksera Dempseya i Peaches Browning, małżonka milionera.

Śpiewaczka Anna Fitzin skontaktowała ze smutkiem, że przybiera na wadze z dnia na dzień. Wzięta tedy urlop, udała się do specjalnie poleconego jej sanatorium, odbyła tam niezwykle forsowną kurację odłuszczającą, doprowadzając dietę do granic możliwości i istotnie przy końcu trzeciego miesiąca z radością stwierdziła, że ubyło jej 30 funtów. Zamierzała tedy powrócić na scenę i objąć swoje dawne dziewczęce role, gdy właśnie uległa zupełnemu rozstrojowi nerwowemu, musiano ją znowu przewieźć do sanatorium, tym razem jednak do innego.

Trzy miesiące przepędziła w sanatorium nr. 2, aby przyjąć do siebie po kuracji przeprowadzonej w sanatorium nr. 1. Kiedy uleczona opuściła to sanatorium, oświadczyła w wywiadzie z jednym z dziennikarzy, że nikt więcej nie skłoni jej, aby poddawała się torturom wyszczerplenia. Mówiła wesoło, swobodnie. Postanowiła tedy z niedorzecznymi metodami wyszczerplenia, niestety jednak zapóźno. Załedwie, bowiem miss Fitzin rozpoczęła swoje występy, okazało się, że wyczerpany jej organizm nie może sprostać trudom sceny. Uległa po raz drugi rozstrojowi nerwowemu i dotychczas nie wyleczyła się z tego.

Nikt nie wiedział co się dzieje z artystką filmową Estella Taylor. Małżonka championa boksu Dempseya cierpiała z powodu jakiejś tajemniczej choroby, której najwyraźniejszymi symptomatami były bezsenność i drżenie na całym ciele. Gdy wreszcie Estella ciężko zachorowała na nerwy, okazało się, że zawarła ona kontrakt, którego warunków mogło dopełnić tylko przy pomocy zupełnej głodówki. Kontrakt ten zawarła z pewną wielką wytwórnią filmową i na mocy jego zobowiązywała się do zachowania wagi, co mogło się jej udać tylko przy systematycznym pogwałceniu jej wrzonych warunków fizycznych.

Estella Taylor mianowicie z natury ma figurę, którą możnaby nazwać „pełną”, tymczasem „producer” życzył sobie, ażeby Estella osiągnęła „thaet boyish figure” (chłopcęca figurę). Biedna artystka, chcąc uczynić zadość wymaganiom kontraktu, poddawała się okrutnej kuracji, która poprostu wysuszyła jej organizm, ulegając rodzajowi zatrucia z po-

wodu odebrania mu najważniejszych do życia substancji.

I nie konieczna potrzeba skłoniła Stellę Taylor do tak heroicznego wysiłku w kierunku wyszczerplenia, albowiem Jack Dempsey jest człowiekiem bardzo bogatym. Chodziło jej tedy tylko o ambicję.

**

Prasa opowiada dalej o wypadku mrs. Peaches Browning, żony milionera.

Pani ta jest kobieta, która — że tak rzec można — wolała elektryczne krzesło od grubych nóg.

Młoda kobieta miała pociąg do kaba retów i nocnych lokali tanecznych, ale żenował ją fakt, że nogi jej tymczasem trochę zgrubiły. Podała się tedy kuracji u pewnego lekarza, o którym dowiedziała się z insertu dzienników. Lekarz nacinał jej mięśnie w tydkach, a następnie maszyną elektryczną wypalał tkankę tłuszczową. Biedna ofiara manji wyszczerplenia jest obecnie zupełnie chora. Nietylko, że odczuwa silne bóle w nogach, ale nerwy jej są kompletnie rozstrojone.

Doktor Morris Fishbein, wydawca organu „American Medical Society” omawia te wypadki szczegółowo, zaznaczając, że kobiety obecnie same dobrowolnie się okaleczają. Oskarża on nowe aparaty przeznaczone do masażu, że wyrządzają ciałom kobiecym jak największą szkodę.

Dr. Fishbein zwraca zresztą uwagę na inne niebezpieczeństwo manji wyszczerplania. Oto u niektórych kobiet, obawiających się ze względu swego zawodu utycia, występuje poprostu wstępn do wszelkiego pożywienia. Tęgo rodzaju objawy są niesłychanie niebezpieczne i mogą spowodować śmierć.

Speaker stacji warszawskiej p. Bocheński.

Speakerka stacji warszawskiej n. Lena Meyerhold.

Zamachy na pociągi w Jugosławiji.

Białogród, 3 października.

Wczoraj wieczorem na pociąg pospieszny Białogród—Zagrzeb planowany był zamach, który miał być wykonany między miejscowościami Vinkovci a Boncina. Kierownik pociągu zauważył w pobliżu toru trzech podejrzanych osobników i zatrzymał pociąg. W pociągu znajdował się minister handlu p. Spaho. Towarzyszący mu komisarz policji, zorganizował niezwłocznie posąg za podejrzanyimi osobnikami i udało mu się jednego z nich aresztować, który przyznał się, że on i jego towarzysze planowali napad na pociąg.

Bandytów aresztowanych wczoraj w okolicach dworca Amatovo na linii kole-

jowej Gevgeli—Saloniki, mieli powierzone podłożenie bomb pod pociąg. Polecenie to otrzymali oni od agenta macedońskiego. Dzienniki doają, iż dokumenty znalezione przy zabitych komitadach są obciążające dla rządu bułgarskiego.

Wedle doniesień z Sofji komitet organizacji rewolucyjnych macedońskich wysłał do dzienników zawiadomienie, w którym zaznacza, że różne zamachy są aktem rewolucyjnych organizacji, bowiem organizacje odpowiedzialne za terrorem na terror. Zmuszone są one do walki terrorystycznej, ponieważ nie istnieje żadna prawna możliwość ani wolność prasy, zebrań, ani też wyborów.

— Dlaczego sądzi pani, że pani bal się nie uda?...
— Bo wszyscy goście mogli naza-jutrz pójść do pracy...

Trochę humoru.

ROZTAECNIONY PROFESOR.
Przy odejściu kasy biletowej kolejowej:
— W tym roku zdecydowałem się wysłać naprzód moje bagaże na lotnisko a teraz na śmierć zapomniałem, dokąd je wyspedjowałem.

W WAGONIE KOLEJOWYM.
— Wybacz pan, nie zechciałby mi pan pożyczyć na chwilę chusteczki od nosa?
— ????
— Nie dla otarcia nosa, zapewniam pana, chcę tylko odkurzyć sobie obuwie.

PRZEZORNĄ.
— Wiesz, tenś mi uciekła.
— Na, a ty?
— Ja wyjechałem tak.
— Aby ją odzyskać?
— Ależ nie, tylko żałowałbym swego kroku i zechciała powrócić do mnie.

MA POWODY.
— Miłosierdzia, łaskawy panie — prosi żebrak przechodnia.
— Nie mogę nic zrobić dla was — odpowiada tenże. — Jestem człowiekiem hołdowym i przyjaciela biednych, ale przez pieniądze pańczę się najlepsza przyjaciela.

WYTLUMACZYŁ SOBIE.
Cicerone objaśnia turystę:
— W starożytnych czasach domy miały mury grubości jednego metra, a nawet więcej.
— Przecież wówczas nie znano jeszcze fortepiannu.

TO ZROZUMIAŁE.
— Nie wiem, czemu nie udało mi się nigdy zostać kochankiem żadnej kobiety.
— To nic dziwnego, przecież zawsze jesteś bez grosza.

ZDROWE RĘCE.
— Dlaczego beczysz? — pyta płaczącego malca sąsiad.
— Ojciec mnie wybił.
— To twój ojciec nie jest chory?
— Tak, ale ręce ma zdrowe.

NAJWAŻNIEJSZA RZECZ.
On (do swej kuzynki): Znowu wybierasz się dziś do teatru? Przecież na tej sztuce byłeś już dwa razy.
Ona: No, tak, ale nie w tej nowej toalecie.

Z BIURA INFORMACJI PRASOWYCH „BIP”

Popularne Biuro Informacji Prasowych „Bip” zostało przeniesione do nowego lokalu przy ul. Piotrkowskiej 91 (front), telef. 20-62.

Prócz działu, dostarczającego całej prasie informacji z życia miasta, rozszerzony został dział ogłoszeń i reklam.

Liczniki muszą zniknąć!

Zostały one wprowadzone tylko w interesie kilku szwedzkich kapitalistów i zatamowały rozwój telefonów w Warszawie i Łodzi.

Liczniki rozpoczynają drugi kwartał swego niechlubnego żywota.

Próżne były nadzieje tych, którzy sądzili, że po stwierdzeniu tak dobitnym iż wprowadzenie liczników zahamowało rozwój tego popularnego wynalazku u nas, spowodowało szereg niepotrzebnych trudności, wykazało samowolę i dowolność manipulacji i obliczeń — stwierdzonych zresztą przez komisję rządową — iż po tem wszystkim z dniem dzisiejszym już więcej nie będzie liczników!

Są niestety. Znaczący to, że wysiłek nie tylko zainteresowanych abonentów, lecz również i całej — w tym wypadku jednolitej — opinii publicznej, nie dopiął

jeszcze pożądanego rezultatu, a musi być pogłębiony, rozszerzony, wzmocniony,

Liczniki muszą zniknąć. Jest to „com munis opinio”. Z drugiej strony bowiem do problemu tego podejrzamy — dostrzec możemy same minusy, a żaden plus, któryby przemawiał za zachowaniem liczników. Czy to ze stanowiska kulturalnego, czy ekonomicznego, czy technicznego — wszędzie niezbite niczem argumenty, wołające wprost o wyrugowanie tej inowacji.

Walka przeciw licznikom — trzeba to z całą stanowczością podkreślić — nie ma nic wspólnego ze zmaganiem politycznym, z rozgrywką o osoby czy partyje. Z wyjątkiem incydentu z panem

Pauli, który próbował przesunąć spór na płaszczyznę porachunków partyjnych, co z miejsca zostało przez ogół unicestwione, a próba inwektyw osobistych potępiona sądownie — walka rozgrywała się na tle słusznych domagań ogółu z jednej strony, a zakusów szwedzkich kapitalistów z drugiej.

Tego charakteru sporu nie wolno traktować z oczu. Stałe go należy podkreślać w dyskusji prasowej.

40.000 abonentów i kilku zagranicznych akcjonariuszy, spławia do Polski rugowany przez inne miasta europejskie system licznikowy, by — korzystając z fatalnej umowy, zawartej w r. 1921 z rządem polskim — ciągnąć jaknajwiększe zyski, bez potrzeby budowania nowych sieci, uszczuplając ilość klientów, podrażając wciąż dla zmniejszających się rzesz abonentów korzystanie z telefonu.

Oto wszystko. Oto cała ta „konceptja” szwedzko-kapitalistyczna, przeciw której opowiada się cała opinia publiczna

Triumf „Pasty” i jej zachłannych na nasz pieniądź z akcjonariuszy szwedzkich jest krótki. Liczniki nie mogą się utrzymać! Muszą zniknąć!

Niestety jednak w międzyczasie hamują rozwój przemysłu telefonicznego, działają antyspołecznie, pozbawiają setki tysięcy osób jednego z dobrodziejstw kultury i wynalazczości.

— Oczyść szybę, nie nie widać...
— Nie trzeba.. Niema na co patrzeć.

Żebzak: Pan! będzie łaskawa coś ofiarować... biorę o 25 procent taniej niż konkurencja.

Wyższy urzędnik ministerjalny zachwycony seansem u egzotycznej wróżki. Tembaraziej, że odnalazł swoje palto.

Z Warszawy donoszą:
W Warszawie zaroilo się ostatnio od różnego rodzaju wróżbitów, wróżek, przepowiadaczy tego co było i będzie, a nawet tego co nie było i nie będzie. Ludzie warszawski chętnie garnie się do salonów jasnowidzów i wtajemniczonych, bo wychodzi się stamtąd z nadzieją na różową przyszłość, spadek po bogatym wujaszku, małżeństwo z majątkiem ziemskim, otrzymanie posady, wygranie na loterii itd. itd.

Ostatnio grono warszawskich wróżek powiększyła przybyszka z egzotycznych krajów Azji. Osiedliła się ona w centrum miasta i rozpoczęła praktykę. Wczoraj między ciekawymi znalazł się wyższy urzędnik ministerstwa robót publicznych p. L. R.

Klijent rozebrał się z jesionki w poczekalni, gdzie urzęduje sekretarz słynnej wróżki i zajął miejsce w ogonku osób pragnących stanąć przed obliczem wszechwiedzącej. Wreszcie doczekał się tej chwili. Wszedł do gabinetu i gawędził z wróżką dłuższy czas. Gdy wychodził, twarz śmiała mu się i omal nie porywał

w ramiona. Lekkim krokiem podszedł do wieszaka i zdebił.

Palto nie było.
Znikło w czasie konferencji. Zadowolenie jego w jednej chwili zamieniło się w gniew.

— Gdzie moje palto? — krzyknął do sekretarza.

— Nie wiem — odpowiedział flegmatycznie zagadnięty.

— To co ja mam zrobić? — pytał urzędnik.

— Jak pan chce, to może iść do wróżki, może ona wie?

Wróżka nie zdziwiła się kradzieży. Zakryła oczy ręką i rzekła:

— Widzę palto, leży pogniecione w ogólnej ubikacji na podwórzu.

Urzędnik pobiegł tam natychmiast. Rzeczywiście palto znalazło się za piecem.

Radość urzędnika była podwójna. Był znów w palcie i nadzieje na przyszłość miał jak najlepsze.

Tylko lokatorzy domu dziwią się, co to może znaczyć, że jeden pan od wróżki nosi palto do ustępu, a inni panowie je wynoszą.

Co usłyszymy przez radio?

PROGRAM STACJI WARSZAWSKIEJ.
12.00: Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty PAT-a, nadprogram.
16.00—16.25: Odczyt: „Powstanie ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego w latach 1917-18” (Z powodu 100-lecia ministerstwa W. R. i O. P.) — wygłosił prof. Antoni Poniński.
16.25—16.40: Nadprogram i komunikaty.
16.40—17.05: Odczyt T-wa obrony przeciwgazowej: „Zadania i cele tow. obrony przeciwgazowej” — wygł. prof. Smoleński.
17.05—17.20: Komunikaty PAT-a.
17.20—17.45: Odczyt: „Co myślę o kinematografie” — wygłosił p. Jadwiga Smosarska.
17.45—18.15: Audycja dla dzieci („Jaś — Wedrowniczek” Marii Ko-

mpnińskiej) — wyp. Marjusz Maszyński.
18.15: Transmisja muzyki tanecznej z kawiarni „Gastronomia”, w wykonaniu orkiestry Schüsslera i Pawwnora.
19.00—19.15: Komunikat rolniczy.
19.15—19.35: Rozmaitości.
19.35—20.00: 19-ta lekcja kursu elementarnego języka francuskiego według podręcznika prof. Lucien Roquigny.
20.00—20.30: Przerwa.
20.30: Koncert wieczorny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimnińskiego, Róża Benzefowa (fortepian), Ignacy Dygas (śpiew) i prof. Ludwik Urstein (akompanjament).
22.00: Sygnał czasu, komunikaty policyjne, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty PAT-a nadprogram.

W Salach Grand-Kina

TEATR REWJI

MIRAZ

„Dziś i dni następnych!
Z udziałem nowozaangażowanego zespołu wystawiona zostanie rewja

pióra Edwarda Reja p. t.

„Dla Dorosłych”

W PROGRAMIE:

„APASZ”

Bomba śmiechu w 1 odsł.

„W ARESZCIE”

Skecz w 1 odsł.

NUMERA SOLOWE.

STARUSZKIEWICZ

Znakomity humorysta w swoim oryginalnym repertuarze.

ZAMORSKA

Świetna pieśniarka i subretka.

?? Messalini ??

L. PRAGERÓWNA

Piosenki i pieśni.

TRIO SZYMAŃSKICH

Tańce salonowo-ekscytryczne.

DUET MELERWIL

Kracje taneczne.

EDWARD REJ

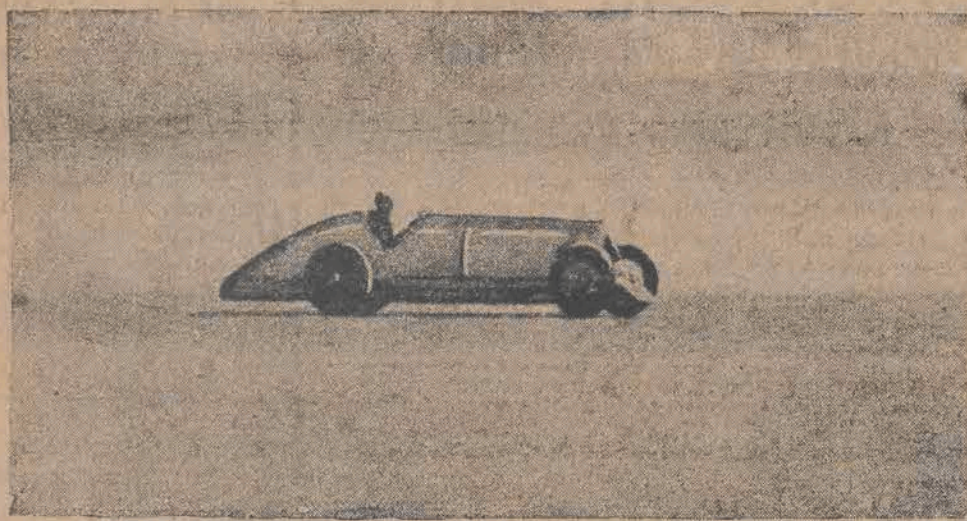
Kawaly „smocesy”.

Kierownik art.-lit.

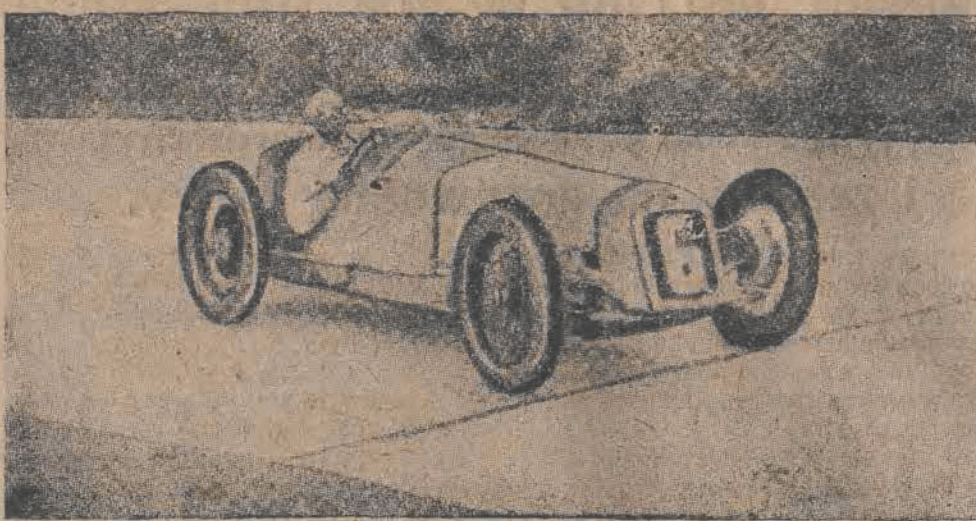
EDWARD REJ.

Rekordsmeni automobilowi świata.

Słynny, włoski automobilista, FORESTI, w pełnym biegu.

Zdobywca Grand Prix d'Europe, BENOIT na „Delage” w pedzle.

Wiara w djabyły i czarownice. Szariatani, magowie i wróżbicy do dziś dnia robią świetne interesy. Leczą choroby i wywołują duchy.

Podejrzone praktyki, tak jeszcze dziś rozpowszechnione, mimo postępów kultury i zdobyczy wiedzy, mają swe źródło i przyczynę w pragnieniu ludzi do odkrycia przyszłości. Czarodzieje, magowie, szariatani, wróżbicy wykorzystywali tę niezaspokojoną ciekawość dla swoich celów lub zysków w każdej epoce.

W wiekach średnich był on przedmiotem strachu prawie dla wszystkich. Aby zdobyć zaufanie łatwowiernych, posługiwali się oni tragicznymi zwierciadłami, magicznymi pierścieniami, talizmanami w postaci n. p. główek zwierząt z brązu, pozostających rzekomo pod wpływem pewnych konstelacji, a którym się przypisywało własności wieszczbiarskie, dalej pierścieniami cudownymi, pozwalającymi posiadaczowi przenosić się w jednej chwili z miejsca na miejsce, czarodziejskimi różdżkami leczącymi, kociołkami magicznymi etc.

Tymi dziwnymi środkami i sposobami można było uzyskać wszystko, a więc pogodę, deszcz, zamianę człowieka w zwierzę, w roślinę, przepowiadano przyszłość, niszczone zbiory sąsiadów i t. d.

Nietylko poszczególne osoby, ale całe zbiorowiska ludzi stawały się ofiarami omamienia i przysięgały, że widziały n. p. Belzebuba, który ukazał im się w cieniach nocy, rzekomo w postaci kozła lub olbrzymiej ropuchy. Istniała wiara w gromadne seanse djabyły i czarownic, a seanse te nazwano sabbatami, bo odbywały się w nocy z soboty na niedzielę, na szczycie niektórych gór. Uczestnicy mieli się tam udawać, dosiadłszy kija, mioty i powtarzając pewne zaklęcia.

Wiara w czarownice nie wygasła z biegiem wieków, a dzisiejsi lumacy, medja, odgadywacze myśli i jasnowidze są mniej więcej następcami dawnych czarowników i szariatanów.

Często szariatani, zwłaszcza na wsi, zajmują się leczeniem chorób w rzeczywistości nieuleczalnych. W Ardenach we Francji istnieją kobiety t. zw. saguenses, które zajmują się leczeniem wszystkich chorób za pomocą specjalnych masażów, robionych w formie krzyża na plecach chorego.

W innej prowincji francuskiej w Normandji uciekają się takie lekarki do różnych sztuczek czarodziejskich, aby się dowiedzieć, w jakim źródle należy zanurzyć chore dziecko, celem uzdrowienia go; rzucają one n. p. kilka żarzących się węgli do wazy i śledzą, które z nich pozostaną na powierzchni, albo za palają równocześnie cztery świece jednakowe i immieszczą w czterech rogach kołyski chorego dziecka. Według tego, która z tych świec zgaśnie, odczytuje się wróżbę.

Czarownikom i chiromantom przypisuje się także zdolność sprowadzania nieszczęść, a we wsiach francuskich wierzy się w ścisły stosunek między tymi czarownikami a wilkami. Ponieważ zaś pastuchy mają największy interes w tym, aby trzymać zdalą tę bestię, zatem w

każdym z nich widzi się czarownika, któremu wystarczy podnieść ręce, wymówić parę słów magicznych, aby wilk, wyjąc, uciekł, nie wyrządzwszy żadnej szkody.

Wierzy się również, że czarownice mają moc zmieniania się w wilczyce i na tem tle opowiadają dziwną przygodę. Pewien myśliwy ustrzelił łapę wilczą na polowaniu, a wracając, wstąpił do leśniczówki, której gospodarz zapytał go, jak się gościom udało polowanie. Myśliwy sięgnął wówczas po łapę wilczą, ale zamiast niej wyciągnął rękę kobiety.

Leśniczy zobaczył wówczas na palcu ręki pierścień, w którym rozpoznał własność swej żony. Przestraszony, począł jej szukać w domu i dostrzegł, że ta nsiłuje ukryć rękę okaleczoną i czesłowo uratowaną. Widać kobieta ta umiała przemienić się w wilczycę i biegała po lesie.

W innych prowincjach francuskich wierzy się w wywoływanie djabyły, rzekomo, przez wymówienie kilku magicznych słów na rozstajnych drogach.

Szczególniej w Bretanii uprawia się tego rodzaju praktyki, a w lasach i wawozach lasów Ardeńskich czy Korwajli (południowa Anglia), żyją czarownicy, t. j. tacy, którzy uchodzą za oczach ludu za obdarzonych nadludzką mocą.

Opowiadają, że czarownicy ci, czy czarownice uganiają w nocy po polach, oświetlonych pełnią księżyca, krają nad brzegami morza lub snują się po cmentarzach, aby zbierać różne rzeczy potrzebne im do ich niesamowitych praktyk. Tak np. w jednym woreczku umiesz

czają trochę poświęconej ziemi z cmentarza, kawałek nieczyszczonego wosku, szczyptę soli, kawałek paznokcia i żywą żabę.

Utrzymuje się wiara, że gdy woreczek taki uda się wsunąć niespostrzeżenie do kieszeni jakiejś osoby, to ta wkrótce umiera.

W Polsce wiara w czarowników a raczej czarnoksiężników i czarownice była bardzo rozpowszechniona nietylko między ludem, ale i w najwyższych warstwach społeczeństwa. Wystarczy wymienić mistrza Twardowskiego, którego postać uwieczniono przeróżnymi legendami, jak wywołaniem ducha Barbary Radziwiłłówny wobec króla Zygmunta Augusta.

Za panowania Aleksandra Jagiellończyka, księżna Sapieżyna, matrona wysokiego rodu, jedna z najpierwszych pań litewskich była oskarżoną o czary, to znowu wspomniany Zygmunt August uwięził kazał babę „Ożogę”, rzekomo na słaną przez Bonę dla szkodzenia jemu i małżonce jego Barbarze.

Prawodawcy nasi, lubo nie stanowili kar za przestępstwa tego rodzaju, przyjęli jednak w tem zasadę praw magdeburskich i oskarżonych o czary poddał pod władzę sądów miejscowych. Posadzone o czary niewiasty **plawiono tytułem próby**, potem brano na tortury, a wreszcie **palono na stosie**. Ostatnia tego rodzaju egzekucja odbyła się we wsi Doruchowie w powiecie Ostrzeszowskim w r. 1775. **Spalono wówczas razem 14 czarownic**. W kilkanaście lat później, wyrokiem sejm, zabroniono surowo sądzienia o czary i skazywania na stos.

Co robi Rudolf Valentino na „tamnym świecie“? Jakiemi bredniami karmi się publiczność amerykańska.

Wdowa po sławnym aktorze filmowym, Rudolfie Valentino, opublikowała w tych dniach książkę p. t. „Rudi” w której opisuje, ni mniej ni więcej, tylko, zagrobowe życie Valentina.

Książka ta cieszy się szalonym powodzeniem u wszystkich wielbicieli pięknego aktora i to jest jeszcze dość zrozumiałe, natomiast mniej zrozumiałe jest, to, że ludzie dorodzi i skądinąd poważni ogarnięci tak rozpowszechnionym obecnie, niezdrowym spirytyzmem, książkę tę traktują zupełnie serio i nie widzą nic anormalnego w tem, że Rudolf Valentino nie ma po śmierci bardziej interesującego zajęcia, jak uczestniczenie w spirytystycznych seansach, urządzanych przez b. żonę i wierzenie się gronu zwierzających ludzi ze swoich obecnych przeżyć, myśli i zajęć.

Tak jest — zajęć, gdyż według relacji książki, Rudolf Valentino prowadzi po śmierci życie niemniej ożywione, niż je prowadził za życia. Przedewszystkiem więc, bardzo często bywa w kinach, gdy wświeillane są obrazy, w któ

rych grał za życia. Za pośrednictwem medjum George'a Wenera Valentino oświadczył, że nie podziela wcale zachwytu publiczności dla swojej gry, przestała mu się ona zupełnie podobać, gdyż nie rozumie już „ludzkiej namiętności“.

Poza tem Valentino bywa bardzo często w teatrach, ale już nie na ziemi, tylko w specjalnie dla nieboszczyków urządzonych teatrach po „tamtej stronie życia“. Oto co o takim zagrobowym teatrze mówi sam Valentino:

„Teatry tu są bardzo piękne i mogą pomieścić setki tysięcy osób. Wszyscy sławni aktorzy, którzy już umarli, występują na tutejszych scenach. Gra ich jest nieporównanie lepsze, niż na ziemi, gdyż nie potrzebują słuchać reżysera, a każdy aktor tworzy rolę indywidualnie, kierując się nie rozumem, jak to miało miejsce na ziemi, lecz tylko i jedynie — uczuciem“.

Valentino nic nie wspomina, jakie są gaże na tamnym świecie i czy warto jest naszym aktorom zmienić engagement..

Najwięcej mówią po chińsku.

Język angielski i rosyjski zajmują następne miejsca.

Najpierw wiedzieć należy, że językiem, którego najwięcej ludzi na świecie używa, jest język chiński. Mówi nim około 400 milionów ludzi, czyli mniej więcej, jedna czwarta ludności. Po chińskim następuje język angielski, będący w użyciu 200 milj. wszelakiej barwy skóry narodowości, wyznania i sfery naszej kuli ziemskiej.

Poza Wielką Brytanią w Europie (około 50 milionów), używają go St. Zjednoczone wraz z Kanadą (około 125 milj.) reszta przypada na Afrykę Południową, Australję z wyspami, Nową Zelandję i Indie Wschodnie.

Posługiwanie się językiem angielskim wzrasta z roku na rok, zwłaszcza jest on w użyciu handlu międzynarodowego. Na trzecim miejscu stoi język rosyjski, którym mówią około 130 milionów. Dalej idą język niemiecki i hiszpański, każdy będący w użyciu 80 do 100 milionów ludzi. Niemiecki w środkowej Europie, w niektórych stronach Rosji południowo-wschodniej i nad m. Bałtykiem oraz w Brazylii. Zresztą poza Europą Centralną język niemiecki niewielkie ma znaczenie w stosunkach międzynarodowych, należąc właśnie do języków lokalnych.

Natomiast hiszpański, którym poza półwyspem Pirenejskim, mówią znaczna część Ameryki Południowej, ma wobec szybkiego rozwoju tej części świata, wielką przyszłość. Dalej język francuski którego poza Francją używa kilkanaście milionów ludzi, a więc w Belgii, Szwajcarii, części Kanady i w rosnących coraz bardziej koloniach francuskich.

Jest on w użyciu 50 do 60 milionów ludzi. Wysokie znaczenie kulturalne języka francuskiego polega i na tem, że jest on w użyciu warstw wyższych, a przytem wśród wszystkich kół dyplomatycznych jest dotąd wyłącznym prawie środkiem porozumiewawczym.

Następnie język portugalski, którym mówi około 45 milionów ludzi, z czego przeszło 30 przypada na Brazylię, reszta na zachodnią, południową i wschodnią Afrykę, część Indji i południowo-wschodnią Azję. Wreszcie do grup języków, będących w użyciu około 50 milj. ludzi, należą jeszcze włoski i japoński. Pierwszy z nich bywa dotąd w użyciu na wybrzeżach m. Śródziemnego.

Inne języki, a więc: polski, czeski, rumuński, węgierski, serbski, holenderski, szwedzki, duński, norweski, fiński i w. in. nie mówiąc o mnóstwie narzeczy majańskich, murzyńskich, japońskich itd. mają przeważnie znaczenie lokalne.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, w poniedziałek, przezbawna komedia buffo L. Verneuil'a „Panna Flute“ z nieporównaną w roli tytułowej St. Jarkowska.

Jutro, we wtorek, po cenach popularnych przepięknie wystawiona baśń chińska „Kredowe koło“.

TEATR POPULARNY.

Dziś, w poniedziałek, przedstawienie po cenach najniższych. Przez cały bieżący tydzień do placu włącznie grane będzie „Popychadło“ z p. Br. Bronowska w r. li tytułowej, sztuka w 4-ach aktach J. Szukiewicz'a. Kasa czynna od 11 rano do 3 i od 5 do 9 wieczorem.

